

Csomagoló-üzem

A Volán 23-as számú Vállalat, az üzemek, a külkereskedelmi vállalatok megbízásából évente 30–35 milliárd forint értékű exportárut csomagol. A Volán-paek szolgálat 1200 dolgozója jelenleg a fővárosban elszórtan, igen mostoha körülmények között végzi munkáját, remélhetőleg nem sokáig. A vállalat Kozma utcai telepén ugyanis befejezés előtt áll a 80 millió forintos költséggel épült központosított csomagoló-üzemegység, ahol a szociális létesítményekkel ellátott gyártócsarnokon kívül négy könnyűszerkezetes, a legkorszerűbb technológiák bevezetésére is alkalmas exportcsomagoló üzemet létesítettek. A csomagoló-üzemegységet szeptemberben adják át rendeltetésének.

A telepen épült fel az ország legnagyobb raktársátora is, mégpedig a már hagyományosnak számító felfújható sátorral szemben fe tartószerkezettel. A 18 méter széles és 90 méter hosszú sátorraktár kétféle színű graboplast műanyag héjszerkezete a győri AFIT-nál készült.

Az erdei mészegetés módszere évszázadok óta mitsem változott. A mészegetők éjjel és nappal, energiát nem kímélő munkával égetik az építkezéseken nélkülözhetetlen alapanyagot, a meszet. A Pilis aljában húzódó Jászfaluiban apáról fiúra szálló mesterség lett a mészegetés. A kitermelt mészköveket megfelelő méretekre (örök, amelyekből kőboltozatot készítenek. Ez a boltozat tartja égetés alatt a kemenceszerű építményt. Képünkön: a mészegető boksa

Minden harmadik brigádtag

Művelődni pedig érdemes...

A számok önmagukért beszélnek: a „Munka és műveltség” vetélkedősorozat minden harmadik szocialista brigádtagot megmozgatott a KSZV-nél. A megyében itt volt a legtöbb résztvevője az akciónak: 109 brigád 1083 tagja készült a vetélkedőre. Ez a felkészülés hónapokig tartott a különböző formákban — erről a brigádnaplók beszédesen vallanak. Volt olyan gyára a vállalatnak, ahol szeminariumokon dolgozták fel a vetélkedő anyagát, olyan ahol a TIT-et kérték meg előadások tartására, de az sem volt ritka, hogy brigádgyűlésre hívták meg egy-egy témakör ismerőjét. Ezzel tulajdonképpen kitágult a közreműködők tábora: a gyárak értelmiségi dolgozói, mérnökök, közgazdászok, vegyészek, könyvtárosok segítettek a fizikai dolgozók felkészülésén.

Egy-egy brigád többször is számot adott tudásáról, telep- és gyári elődöntőkön, gyári döntőkön rostálódott a mezőny, amely végül is eljutott a vállalati döntőre. Bár a versenykiírás lehetővé tette, hogy középiskolai végzettségűek is helyet kapjanak a hat-hat tagú csapatokban, a döntőben a hat gyárat és a szegedi javítóműhelyt képviselő versenyzők többsége a nyolc általánost, illetve szakmunkásiskolát végzettek közül került ki. Ez azonban a feleleteken egy pillanatig sem látszott meg. Az öttagú zsüri gyakran adta meg egy-egy válasza a maximális 25 pontot, sőt olyan kérdéscsoportok is akadtak, amelyben minden csapatot a maximum közelében, 22–25 ponttal értékelték.

A társadalmi és politikai ismeretek témakörében például a feleleteken érződött: a versenyzők nem pusztán bemagolták a felkészülés során a válaszokat, hanem értik is a lényegét, sőt alkalomadtán a gyakorlatban is jól tudják alkalmazni. Nem véletlenül örült hát, és dicsérte a csapatok tudását és felkészültségét a nézőként jelenlevő dr. Ágoston József, a szakszervezetek megyei tanácsának vezető titkára, aki éretlenül szakszervezeti „szemővegen” keresztül nézte a brigádok küzdelmét. Persze a versenyzők hasonlóan jól „mozogtak” az általános iskolai ismeretek, a Mindenki iskolája tananyagában is.

Egyértelmű volt a vélemény: a vetélkedősorozat közelebb vitte a dolgozókat az iskolarendszerű tanuláshoz, hiszen a kérdések olyan tudást igényeltek, amelyet — esetleg évtizedek múltán — fel kellett frissíteni, de nem egy esetben új ismeretekre is szükség volt az eredményes szerepléshez.

A zsüri és a hallgatók számára is a művészeti kérdéscsoportok hozták a legnagyobb meglepetést. Aki a vetélkedőben ebben az időszakban toppant be a vállalat klubcentrumába, a válaszközből, pontosabban az 5–5 perces kis előadásokból aligha gondolta volna, hogy nem szakemberek beszélnek. Pedig az ismerteket olyanok tartották, akik napi nyolcórás, jórészt több műszakban végzett munka után még érezték erőt — és igényt! — időt szakítani a művészetek megismerésére is. Ebben a vetélkedőben is jól kamatozott az a kapcsolat, amelyet a KSZV három szegedi gyára épített ki a Szegeden élő festőművészekkel: nélkülük például aligha hallhattak volna a résztvevők ilyen alapos értékelést a nagybányai festőkről. A kis előadások azonban nem pusztán leckefelmondások voltak: az egyéni vélemény sem hiányzott belőlük... Az alapos felkészülést bizonyították a batikolásról, az operáról, filmekről, regényekről, vagy éppen Mocsár Gábor író életművéről szóló ismertetőik is. Ezek a kérdéscsoportok azt célozták, hogy egy-egy kis előadás kapcsán meggyőzőek a többi vetélkedő brigádot: érdemes megtekinteni az adott kiállítást, filmet, színházi előadást, elolvasni valamelyik könyvet. Ez a törekvés kiterjesztve az egész vetélkedőre érvényes volt, meggyőző volt mindenkit, érdemes művelődni, a világban levő sok-sok szépet és értékeset megismerni.

A vetélkedő azonban más eredményekkel is járt, ahogyan Harkai Vilmos, a KSZV szakszervezeti tanácsának titkára összegezte: a brigádok túlléptek azon a szemléleten, hogy egyetlen feladatuk a jól végzett munka. E mellé — egyenértékű társként — a közös művelődés, a nevelés, a szabad idő hasznos eltöltésének igénye is felzárkózott. A vetélkedősorozaton a részt-

vevők megszokták a nagyobb nyilvánosság előtti beszédet, megtanulták, hogyan kell kifejezni magukat. Mindez majd a különböző demokratikus fórumokon jelenthet eredményt: ki-ki bátrabban kérhet szót, nem kell attól félnie, hogy a rászégező tekintetek között belezavarodik mondanivalójába.

A „Munka és műveltség” vállalati döntőjét egyébként — szoros versenyben — a szegedi juteárugyár Tömörkény szocialista brigádjának tagjai, Hegyi András brigádvezető, Stermeczki László, Gémes Éva, Szabó János, Terhes Antal és Varsdi Gyuláné nyerték. Hisszük, hogy a szereplésük jutalmául kapott összeget — akárcsak a mögöttük végzett csapatok tagjai — elsősorban további művelődésük céljaira használják fel.

Reigl Endre

Küzdő kezdők

Megkérdeztek 9000 pályakezdő fiatalot: milyenek voltak az első hetek, hónapok az első munkahelyen? Részletek a kitöltött kérdőívekből, a személyes interjúkból:

„A munkahelyemre engem nem vezettek be, magam mutatkoztam be mindenkinek. Életem legkellemetlenebb percei voltak ezek...”

„A szakmunkás-bizonyítvány megszerzése után sem a vezetőktől, sem a munkatársaimtól nem kaptam meg azt a segítséget, amire egy fiatalember rászorul.”

„Nem szívesen gondolok vissza a fogadtatásra. Az ember az iskolapadban még hisz abban, amire tanították... Nem fogadtak valami szívesen. Szinte szégyellnem kellett, hogy érettségiztem, mert munkatársaim nagy része az általános iskolát sem fejezte be. Hosszú keresgélés, többszöri munkahely-változtatás után találtam csak magamra, s ez nagyon megviselt.”

Megkérdezték 74 vállalat igazgatóját és KISZ-bizottságát, véleményt kértek a megyei és a városi tanácsok munkaügyi osztályaitól és a minisztériumoktól: milyenek a pályakezdés feltételei? Részletek a hivatalos jelentésekből:

„Biztosítani kívánjuk, hogy a fiatalokat az első találkozáskor kedvező hatás érje. Filmvetítéssel egybekötött gyárlátogatásokat szervezünk...”

„Megteremtjük a felételeit annak, hogy a fiatalok egyéniségüknek megfelelő munkakörbe kerüljenek.”

A pályakezdés adminisztratív, hivatalos része a munkáltatók részéről rendkívül egyszerű, s néhány óra alatt lebonyolítható. A munkaügyi osztályok felvétel előtti információja mindössze a konkrét munkakörre, a keresetre, esetleg még néhány fontosabb szociális intézmény ismertetésére korlátozódik. A fiatalok szerint még ez a szükséztű és hivatalos jellegű tájékoztatás sem történik mindenütt. Sokukat nem mutatják be a munkatársaiknak, a munkahelyi szokásokról — amelyek ismerete megkönnyítené a kezdést, a beilleszkedést — csak elvétve kapnak információkat, a vállalat gazdasági feladatairól, az előmeneteli lehetőségekről pedig úgyszólván senkinek sincsenek érdemleges ismeretei. Általános tapasztalat, hogy részletesen csak a felsőfokú végzettséggel rendelkező szakembereket tájékoztatják. A szakmunkásokat, a betanított és a segédmunkásokat nagy érdeklődéssel várják a munkahelyek, de a felvétel után többnyire közönytől és érdektelenséggel kezelik őket.

Vannak persze kivételek. Például a Magyar Vagon- és Gépgyár, ahol valóban szervezettek tekinthető a munkába lépők fogadása és tájékoztatása, tekintet nélkül arra, hogy az illető diplomával, szakmunkás-oklevéllel, vagy anélkül jelentkeznek. Vagy: az Egyesült Izzó, ahol megszervezték a sokat emlegetett „mérnökóvodát”, vagyis azt az intézményt, amelynek keretében a kezdő diplomások alaposan megismerkedhetnek az egész vállalattal, s csak

ezután döntenek szűkebb munkahelyük felől.

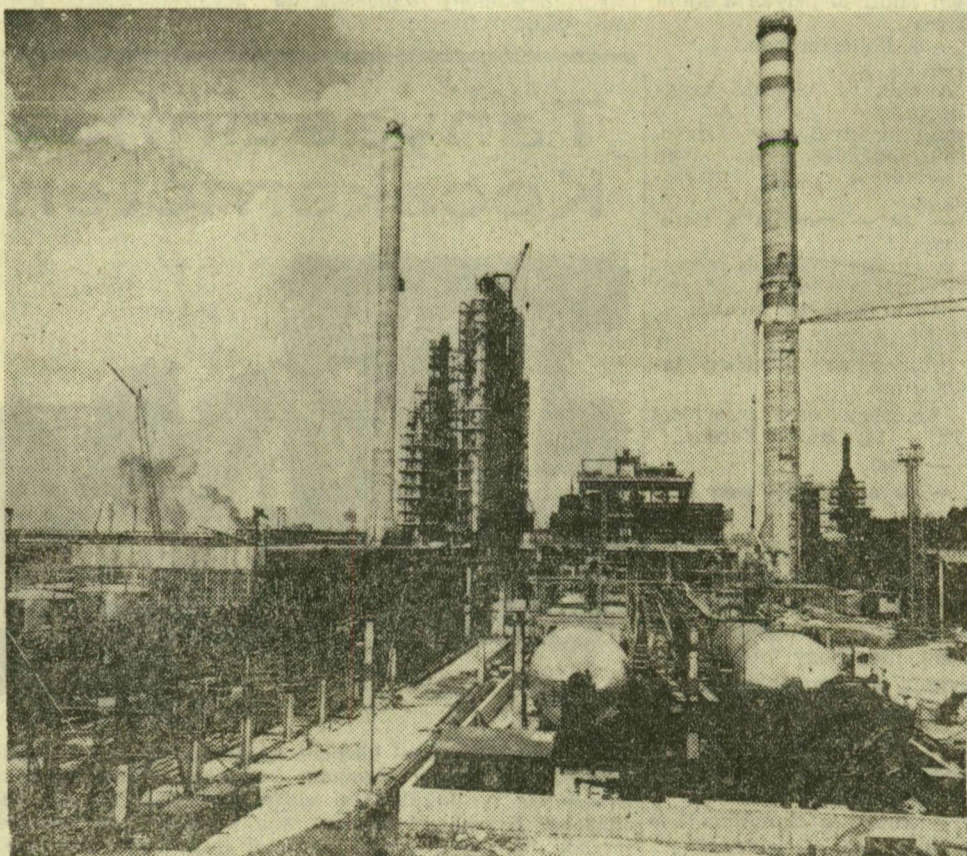
Jó néhány elemzésből levonható következtetés, hogy a pályakezdők többsége nem az állandóan emelkedő fizetésben látja a munkahelyi, a szakmai karrier mércejét. Legtöbbjük a munkateljesítményt, a szakmai rangot, a munkatársak barátságát, a vezetők bizalmát jelöli meg az érvényesülést biztosító tényezők. Jó lenne ezt mindenütt tudomásul venni, ahol a vezetők a — vitathatatlanul meglevő — kereseti igények lehetőség szerinti kielégítésével, a pályakezdők érvényesülési problémáit jórészt megoldottnak tekintik. A szakmai előmenetel, a fiatalok sikerigényének kielégítése, az ennek megfelelő széles körű érvényesülési lehetőségek biztosítása háttérbe szorul. S valószínűleg erre is visszavezethető, hogy bizonyos vizsgálatok szerint a pályakezdők rangsorolásában, az érvényesülés motivációs tényezői között „előkelő” helyen szerepel az úgynevezett „jó kapcsolatok” megteremtése. Az igazgatók persze másként vélekednek; szerintük kizárólag a rátermettség, a szorgalom, a tanúnas és az emberi jó tulajdonságok döntenek az előmenetelnél. Lehet, hogy ez esetben is a fiatalok helyzetmegítélése a reálisabb?

Milyen a pályakezdők munkahelyi közérzete? Az alapmotívum: a fiatal korról szükségképpen együttjáró bizonyos fokú türelmetlenség, nyugtalanság és kritikai szellem. Nem mindegy azonban, hogy miért nyugtalankodnak, hogy miért emelik fel a szavukat. A vezetők szerint többnyire a bérproblémák miatt, aztán a munkafeltételek, illetve a közvetlen vezető elleszervezés stílusa, magatartása miatt. A fiatalok másként látják a dolgot: elsősorban a munkával, illetve a munkaköri beosztással kapcsolatos problémák igazgatják őket, aztán a lakáshiány, és csak ezek után következnek a bérpanaszok.

Ez a véleményeltérés már alaposan közrejátszik a munkahely-változtatásokban, amelynek mértékét egyébként — a kezdők fluktuációjáról van szó! — a vezetők többsége nem tekinti túlzottnak. Tény, hogy leginkább a segéd- és betanított munkások vándorolnak, s minél magasabb valakinek a képzettsége, annál nehezebben szánja el magát a munkahelycserére. S ez megintcsak arra figyelmeztet, hogy a pályakezdők között is megkülönböztetett figyelemmel kellene kezelni azokat, akik szakképzettség nélkül állnak munkába, s akik közül sokan csak azért nem tanulnak tovább, mert senki sem biztatja erre őket különösebben.

Nagyjából így összegezhető a fiatalok és a munkáltatók véleménye a pályakezdésről, s az itt vázolt véleménykülönbségekben lehet részben megtalálni a választ arra a kérdésre, hogy vajon miért küzdelmes nálunk a kezdők helyzete, sorsa? A különböző vizsgálódások persze csak ábrázolhatják, illusztrálhatják ezt a társadalmi gondot. Megoldásra azokra tartozik, akikről közvetlenül függ a pályakezdők boldogulása.

Vértés Csaba

Épül a tiszai kőolaj-finomító

Leninvárosban évi hárommillió tonna kőolaj feldolgozására 6,5 milliárd forintos beruházással finomító építenek, amely a jövő év végén már termelni fog.

Jubilál a Közgazdasági ismeretek

A napokban jelent meg a Kossuth Könyvkiadó Közgazdasági ismeretek sorozatának 25. kötete. A jubileum alkalmából dr. Sipos János szerkesztő a következőket mondta az MTI munkatársának.

— A sorozat megindításával az volt a kiadó célja, hogy a közgazdasági, gazdaságpolitikai kérdések iránt érdeklődőknek olyan kiadványokat készítsünk, amelyek alkalmasak arra, hogy a párt politikáját magyarázzák, népszerűsítsék, s a helyes marxista álláspont szemléltető kifejtésével kielégítsék a közgazdasági kérdések iránt megnövekedett érdeklődést.

— Rendszeresen figyelemmel kísérjük az olvasók érdeklődését, igyekszünk felmérni igényeiket. A sorozat terveit e szerint állítjuk össze. A jövőben szeretnénk elsősorban a világgazdasági kérdésekről, azok magyarországi hatásairól, a nagyvállalatok munkájáról, a kiemelt beruházásokról tájékoztatni olvasóinkat.